

**Udkast
VVM-tilladelse**

For:
Udvidelse af Energinet.dk, Naturgaslager LI. Torup

MILJØMINISTERIET

Miljøcenter Århus

VVM-tilladelse for udvidelse af Energinet.dk, Naturgaslager LI. Torup

Miljøcenter Århus giver hermed tilladelse til udvidelse af Energinet.dk, Naturgaslager LI. Torup, matrikelnummer 7 a, LI. Torup By, Ulbjerg samt til etablering af op til 9 nye kavernepladser på matrikelnumrene 7b LI. Torup By, Ulbjerg, 1 af, 3 z, 5 a og 5 b Skinderup By, Ulbjerg og 8 a, Etterup By, Ulbjerg.

Tilladelsen gives i medfør af § 2, stk. 3, nr. 2 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1335 af 6. december 2006 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkninger på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

Anlægget er omfattet af kommuneplantillæg med tilhørende VVM-redegørelse.

Vilkår

VVM-redegørelsen tager udgangspunkt i de forventede virkninger på miljøet som følge af naturgaslagerets drift samt af aktiviteterne i forbindelse med lagerudvidelse. Påvirkningerne reguleres gennem vilkårene i den miljøgodkendelse med udledningstilladelse, som vil blive meddelt af Miljøcenter Århus, jf. det udkast til afgørelse, som er sendt ud til offentlig høring i forbindelse med høringsperioden for kommuneplantillæg med VVM-redegørelse.

VVM-tilladelsen giver ret til at vedligeholde og udvide naturgaslagerets 7 eksisterende kaverne ved genudskylning samt til at etablere op til 9 nye kaverne, herunder indtag af udskylningsvand fra Hjarbæk Fjord og udledning af saltholdigt udskylningsvand til Lovns Bredning.

Udover vilkårene i kommuneplantillæg og miljøgodkendelse, herunder udledningstilladelse, fastsættes følgende vilkår:

1. Energinet.dk skal efter aftale med tilsynsmyndigheden fastlægge og gennemføre et overvågningsprogram til belysning af eventuelle konsekvenser i Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning som følge af vandindtaget fra Hjarbæk Fjord og udledningen til Lovns Bredning.
2. Overvågningsprogrammet skal indeholde en basismonitoring og en projektmonitoring.

Basismonitoring

3. Basisovervågningen skal indeholde målinger af vertikale profiler af salinitet, temperatur, ilt og turbiditet.
4. Basisovervågningen skal desuden indeholde undersøgelser af plankton, bundfauna, pelagiske larver og æg (fra bundfauna og fisk) samt fisk.
5. Der skal foretages undersøgelse af vandprøver for følgende stoffer: arsen, barium, bly, cadmium, calcium, jern, kalium, kobber, krom, kviksølv, magnesium, mangan, natrium, nikkel, strontium, vanadium, zink samt glycoler.
6. De anvendte analysemetoder og detektionsgrænser for stofferne skal aftales nærmere med tilsynsmyndigheden.
7. Der skal ske en løbende afrapportering efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden.
8. Overvågningsprogrammet kan tages op til revision efter aftale med tilsynsmyndigheden.

Projektmonitoring

9. Der skal udføres projektovervågning i forbindelse med gennemførelse af driftstilstand 1, 3, 5 og 6, som beskrevet i vilkår i udledningstilladelsen.
10. Der skal ske en detaljeret kortlægning af eventuelle lagdelinger og indholdet af ilt i vandmasserne i Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning i nærområdet omkring Virksund. Kortlægningen skal som minimum udføres i form af vertikale profilmålinger af salinitet, temperatur og ilt. Desuden skal der foretages vertikale profilmålinger af turbiditeten og planteplankton.
11. I forbindelse med gennemførelse af driftstilstand 1 (pilotprojektet) skal der foretages en kortlægning af baggrundskoncentrationen af tungmetaller i vandfasen, både som totalindhold og opløst fraktion. Der skal desuden foretages målinger af glykoler. Omfanget af kortlægningen sker efter aftale med tilsynsmyndigheden.
12. Der skal foretages en bestemmelse af indholdet af tungmetaller i sedimentprøver i nærområdet omkring Virksund. Der skal som minimum foretages undersøgelse indhold af følgende stoffer: arsen, bly, nikkel, zink, kobber, krom, cadmium, kviksølv og glycoler. Omfanget sker efter aftale med tilsynsmyndigheden.
13. De anvendte analysemetoder og detektionsgrænser for stofferne skal aftales nærmere med tilsynsmyndigheden

14. Omfanget af projektovervågningen for de enkelte driftstilstande for udledningen sker i øvrigt efter aftale med tilsynsmyndigheden.

Der fastsættes yderligere følgende vilkår i forhold forebyggelse af jord- og grundvandforurening:

15. Inden der igangsættes anlægsaktiviteter i områder med særlige drikkevandsinteresser skal en plan for forebyggelse af jord- og grundvandsforurening forelægges til forudgående accept hos Miljøcenter Århus.
16. Der må under drift af naturgaslageret ikke være aktiviteter, der medfører jord- eller grundvandsforurening.

Baggrund

Miljøcenter Århus har udstedt et kommuneplantillæg til Viborg og Vesthimmerlands kommuners kommuneplaner. Kommuneplantillægget giver inden for nærmere angivne rammer mulighed for nødvendig vedligeholdelse samt udvidelse af de eksisterende kaverner, og der gives desuden mulighed for etablering af op til 9 nye kaverner.

Kommuneplantillægget indeholder rammerne for lokalplanlægningen for virksomhedens område.

Kommuneplantillægget er udstedt til Viborg og Vesthimmerlands kommuner, og det er gældende fra udstedelsesdagen. Retningslinjerne i kommuneplantillægget kan kun ændres eller ophæves af Miljøcenter Århus.

Kommuneplantillægget er udarbejdet efter planlovens regler, dels reglerne i lovens kapitel 6 om planers tilvejebringelse, dels VVM-reglerne i lovens kapitel 4 og i VVM-bekendtgørelsen.

Der er derfor tillige udarbejdet en VVM-redegørelse for projektet. VVM-redegørelsen angiver de overordnede rammer for en miljømæssig acceptabel drift samt vedligeholdelse og udvidelse af virksomheden.

VVM-redegørelsen udgør således såvel det faglige som juridiske grundlag for VVM-tilladelsen.

Andre tilladelser m.v.

I forbindelse med projektet har Miljøcenter Århus som ovenfor nævnt også udarbejdet en miljøgodkendelse med udledningstilladelse til Lovns Bredning. Såvel Lovns Bredning som Hjarbæk Fjord, hvorfra der indtages udskylningsvand, er Natura 2000-område, som er omfattet af habitatbekendtgørelsen. Der er derfor udarbejdet en konsekvensvurdering for projektets påvirkning af Natura 2000-området. Konsekvensvurderingen indgår som en del af VVM-redegørelsen.

I forbindelse med miljøgodkendelsen er der udarbejdet en sikkerhedsrapport i henhold til bekendtgørelse nr. 1666 om kontrol med risikoen for uheld med farlige stoffer. I henhold til bekendtgørelsen skal virksomheden regelmæssigt gennemgå sikkerhedsrapporten, og der skal fremsendes en ajourført sikkerhedsrapport, når forholdene begrundet det – dog mindst hvert femte år. Hver af tilsynsmyndighederne på risikoområdet kan kræve, at sikkerhedsrapporten ajourføres, hvis der er fremkommet nye oplysninger om risikoens omfang, herunder i forbindelse med tilløb til uheld, eller hvis ny teknisk viden begrundet dette. Dette indebærer, at der løbende og i relevant omfang skal ske en ajourføring af sikkerhedsrapporten i forbindelse med, at det udvidelsesprojekt, som kommuneplantillægget og VVM-redegørelsen giver planlægningsmæssigt grundlag for, gennemføres.

Som grundlag for kommuneplantillæggets arealreservationer er der udarbejdet en supplerende sikkerheds- og risikomæssig gennemgang, der belyser konsekvenserne af de forskellige uheldsscenerier i forbindelse med en fuld udbygning af naturgaslageret.

Miljøgodkendelsen danner ligeledes grundlag for de planlagte udvidelser af naturgaslageret. I henhold til miljøbeskyttelseslovens § 36 kan en miljøgodkendelse omfatte yderligere planlagte udvidelser eller ændringer på betingelse af, at der i ansøgningen er tilstrækkelige oplysninger om de planlagte udvidelser eller ændringer til, at godkendelsesmyndigheden kan vurdere forureningsforholdene og fastsætte de nødvendige vilkår, og at udvidelserne eller ændringerne kan påtænkes gennemført inden for en kortere tidshorisont. Fristen for udnyttelse af denne del af godkendelsen bør jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 16, stk. 2 dog ikke overstige 5 år fra godkendelsens meddelelse.

I henhold til godkendelsesbekendtgørelsens § 18 skal godkendelser af (i)-mærkede listevirksomheder regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering og om nødvendigt ajourføres i lyset af den teknologiske udvikling. Listevirksomheder må ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt på en måde, som indebærer forøget forurening før udvidelsen eller ændringen er godkendt. (Miljøbeskyttelseslovens § 33).

Det er miljøcentrets vurdering, at reglerne i miljøbeskyttelsesloven om udnyttelsen af godkendelser inden for en kortere årrække i det konkrete tilfælde tilgodeses ved, at de udvidelser af anlægget, som er planlagt gennemført, i opbygning og funktion ikke adskiller sig fra de nuværende aktiviteter på anlægget. Det vil derfor i udgangsniveauet ikke være behov for at fastsætte særskilte vilkår for de planlagte anlægsdele – herunder nye kaverner – der adskiller sig fra vilkår for det eksisterende anlæg.

Undtaget herfra er dog forholdene omkring udledning fra udskylningen af kaverner, som reguleres gennem en udledningstilladelse, eftersom udledningstilladelsen opbygges med et kontrol- og monitoringsprogram, der successivt skal sikre at erfaringerne fra de enkelte dele af udskylningsprojektet lægges til grund for de efterfølgende kaverneudskylninger. Projektets frem-

drift er således styret af en række driftstilstande for udledningen, der hver især har hæftet et sæt af krav og begrænsninger på sig, herunder myndighedernes krav om accept for ændring af driftstilstand, krav om egenkontrol, dokumentationsmålinger og monitorering af tilstand og den miljømæssige udvikling i udledningsrecipienten. Desuden løbende indberetning og rapportering til myndighederne. Første fase af projektet gennemføres som et pilot-projekt med genudskylning af én eksisterende kaverne med lav skylleha-stighed og en maksimalt salinitet på 28 psu og med intensiv dataindsamling.

Energinet.dk vil desuden som udgangspunkt operere med en udledning af vand med en salinitet på 28 psu under udvidelsen af gaslageret. Såfremt data fra kontrol- og monitoringsprogrammet dokumenterer, at det er uproblematisk at justere udledningssaliniteten, ønsker Energinet.dk muligheden for at ændre udledningssaliniteten.

Energistyrelsen kan i forbindelse med godkendelser i henhold til § 28 i undergrundsloven stille vilkår for at sikre en hensigtsmæssig gennemførelse af aktiviteterne og for at forhindre, at der forårsages skader på personer eller ejendom, omgivende miljø og materiel.

Der er således gennem tilladelserne og godkendelserne fra såvel Energistyrelsen og Miljøcenter Århus suppleret med vilkår fra øvrige myndigheder på risikoområdet en sikkerhed for at det fulde projekt såvel i undergrunden som i de overfladenære jordlag og over jorden er fuldt reguleret i relation til miljø- og sikkerhedsmæssige parametre.

Tidligere udskylninger

Viborg Amt lagde i godkendelse af 11. september 1981 af udledning af saltholdigt vand til Lovns Bredning blandt andet til grund, at brinen er undersøgt for "tungmetaller", og at koncentrationen af disse er på samme niveau som i havvand.

Viborg Amts førte tilsyn med hvide skumdannelser ved Sundstrup 13. februar 1984 og noterede: "Der var skum i et ca. 100 m² område med centrum i Sundstrup Havn. DONG oplyste, at man havde startet en ekstra pumpe, så saltholdigheden i det udledte vand var 10 ‰ mod normalt 21 ‰. Der blev taget prøver af skummet, som havde organisk oprindelse i form af phytoplankton som var oppisket ved fortyndingsprocessen." Amtet konkluderede, at skumdannelsen ikke påvirkede området vandkvalitet, og derfor ikke var betænkelig i miljømæssig henseende, men at den kunne være en gene for de æstetiske og rekreative interesser i området.

Vandkvalitetsinstituttets anførte i rapport af 3. oktober 1984: "På baggrund af kontrolmålinger konkluderes, at forøgelsen af saliniteten fra 22 ‰ til 28 ‰ i den udledte brine ikke har givet anledning til dannelse af tungt bundlag i hverken den indre eller den ydre del af Lovns Bredning. Endvidere konkluderes det, at det i perioder observerede tunge bundlag i den dybe del af bredningen nær udledningsstedet ikke skyldes den udledte brine, men vand med højere salinitet, der trænger ind fra Skive Fjord."

I et mødereferat fra møde 24. oktober 1985 mellem Dansk Fiskeriforening, Virksund og Omegns Fiskeriforening, Centralforeningen for Limfjordsfiskere og Dansk Olie & Naturgas om kompenserende udsætning af fiskeyngel som følge af selskabets vandindtagelse til udskylning af kaverner i Ll. Torup, konkluderes (i forkortet udgave):

1. Selskabet betaler for 1985 og 1986 kr. 50.000 pr. år til udsætning af fiskeyngel i Hjarbæk Fjord. Som en engangsforanstaltning betales op til 10.000 kr. som hjælp til frysemærkning af udsatte ål som kompensation for udskylningsperioden før 1. januar 1985.
2. Beløbet kan genforhandles, hvis fiskeindsugningen bliver mindre.
3. og 4. Virksund Fiskeforening giver tilbud på 4 mm tobisnet og løbende vedligeholdelse

Vandkvalitetsinstituttet konkluderer i en rapport af 2. juli 1987 om udledningen i forbindelse med et projekt om ændret praksis for drift af slusen i Virksunddæmningen, så der kommer større vandgennemstrømning i Hjarbæk Fjord:

1. En saltvandsløsning vil i sig selv ændre dyre- og plantesamfundene i Lovns Bredning. Udskylning af brine vil tilsyneladende kun betyde en meget lille ekstra belastning.
2. Der vil ikke være specielle effekter på grund af hverken middellover-saliniteten eller den maksimale variation.
3. Nærfeltets udstrækning vil være ganske begrænset, og det er et spørgsmål, om der vil være målelige effekter bortset fra et snævert område lige omkring diffusoren.
4. Brineudledningen vil betyde en overhyppighed af lagdelingen i Lovns Bredning. Dette medfører dog ikke nødvendigvis, at iltforholdene i Lovns Bredning ikke forbedres i forbindelse med en saltvandsløsning kombineret med fortsat brineudledning.

Klagevejledning

Kommuneplantillægget og VVM-tilladelsen kan påklages til Naturklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen, jf. planlovens §§ 58 og 59. Kommuneplantillægget kan kun påklages for så vidt angår retlige spørgsmål, mens en klage over VVM-tilladelsen også kan omfatte vurderingen af, om den bør meddeles samt vilkårene for tilladelsen.

Klagefristen er 4 uger fra i dag. Klager skal sendes direkte til Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV eller som e-post til nkn@nkn.dk. Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Nævnet vil efter modtagelse af klagen sende en opkrævning til klageren på gebyret. Naturklagenævnet vil ikke begynde behandlingen af klagen før gebyret er modtaget. Gebyret tilbagebetales, hvis

klageren får helt eller delvist medhold. Vejledning om klageregler og gebyrordning kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Et eventuelt søgsmål i forhold til tilladelsen skal anlægges ved domstolene inden 6 måneder fra tilladelsens offentliggørelse, jf. planlovens § 62.

UDKAST